

การสนทนาในครอบครัว ทักษะและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศในนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครลำปาง
Family Communication, Attitude and Practice related to Friendships among Junior High
School Students in Nakhon Lampang Municipality

วาสนา มั่งคั่ง และสุวัฒนา คำสุข

286 ถนนป่าขาม ตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

โทร 5422-6254 e-mail: k_suwattana@yahoo.com

ความสำคัญ: วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อนและเริ่มสนใจเพศตรงข้าม ส่วนครอบครัวเป็นหน่วยที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการวัยรุ่น การสนทนาเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศอาจจะเป็นเรื่องที่ขัดต่อวิถีความเป็นอยู่ในครอบครัวไทยและยังขาดงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและการแสดงออกของวัยรุ่นที่มีต่อการสนทนาในครอบครัวเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาการสนทนาในครอบครัว ทักษะและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

วิธีการศึกษา: กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง จำนวน 308 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแต่ละชั้น แบบสอบถามประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามเกี่ยวกับ 2) การสนทนาในการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ 3) ทักษะ และ 4) การแสดงออกของวัยรุ่นที่มีต่อการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ รวม 57 ข้อ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ

ผลการศึกษา: กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (61.8%) มีอายุเฉลี่ย 14 ปี ($sd=1.08$) การสนทนาในครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ปกครองห้ามมีแฟน (46.1%) และถ้ามีให้อยู่ในขอบเขต (61.88%) แต่วัยรุ่นเห็นด้วยกับการให้มีแฟนได้ (86%) และอยากแสดงออกในการคบเพื่อนต่างเพศให้อยู่ในขอบเขต (65.7%) ผลการศึกษานี้สรุปได้ว่าผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างยอมรับการคบเพื่อนต่างเพศในวัยรุ่นได้

คำสำคัญ : วัยรุ่น, การคบเพื่อน

Family Communication, Attitude and Practice related to Friendships among Junior High School Students in Nakhon Lampang Municipality

Wasana MungKun, Suwattana Kumsuk

Significance: Teenagers attract with people different from their gender, and are likely to have a boy or girl friend. Family also is a small unit of our society. A healthy family would be a basis of good development for teenagers. In Thai culture, there is hardly talking about having a friendship with another gender with teenagers. There is limited knowledge about family conversations, attitudes, and actions related to their teenagers' friendships with another gender.

Objective: This study would like to assess a pattern of family conversation, including teenagers' attitudes and actions related to having a friendship with another gender.

Design: This cross-sectional design approved by the ethics committee of Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Lampang. Sampling included 306 junior high school students using convenient sampling from two schools in Nakhon Lampang Municipality. Self-administered questionnaires included 50 items related to their patterns of a family conversation, including teenagers' attitudes and actions related to having a friendship with another gender, and general personal questions. Psychometric property of the measure was examined by using content validity with three expertise. Mean, standard deviation, frequency, and percent applied to assess data in this study.

Results: Most of the sample was female (61.8%) with mean age of 14 years old (S.D. = 1.08). Most of the samples stated that their parents would not allow them to have a boy or girl friend (46.1%); and if they have one, they should be under their parents' views (61.88%). When asked about their attitudes regarding their conversation with their parents, they thought that they should be allowed to have a boy or girl friend (86.0%). They also have a boy or girl friend with their parents' permission (65.7%). These findings suggested that teenagers and their parents accepted to an idea that "their teenager can have a boy or girl friend".

Key Words: teenagers, friendships

ความเป็นมาและความสำคัญ

“ครอบครัว” เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีหน้าที่เลี้ยงดู ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ ประเพณีและวัฒนธรรม จากคนรุ่นพ่อแม่สู่ลูก แต่ในปัจจุบันพบว่าสถาบันครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายสู่ครอบครัวเดี่ยวหรือแม่กระทิงครอบครัวโบลีงเดี่ยวที่มีแม่หรือพ่อเท่านั้นที่เป็นผู้ดูแล ข้อมูลจากการสำรวจของ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหาทางสังคมในจังหวัดลำปางมีลักษณะเชิงซ้อนและเป็นปัญหาที่มีจุดเริ่มต้นจากครอบครัว ผู้สูงอายุ ถูกทอดทิ้ง ในขณะที่เด็กและเยาวชนไปแสวงหาความสุขและความอบอุ่นนอกบ้าน เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2556) และจากการสำรวจในปี 2554 เกี่ยวกับการอบรมดูแลเลี้ยงดูบุตร พบว่า ร้อยละ 44.3 ของกลุ่มตัวอย่างพุดจาสื่อสารกันด้วยคำพูดที่ไพเราะเป็นประจำ และร้อยละ 17.1 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้นำครอบครัวไม่ค่อยเข้าใจความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว (ศิริพร ปกป้อง, สาวิตรี ทยานศิลป์, และสาลินี จันทรเจริญ, 2553) นอกจากนี้ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และ ปราณี สุทธิสุนทร อ่างใน ทิศนา แหมมณีและคณะ (2550) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย มีหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่แสดงออกอย่างชัดเจนทางพฤติกรรม ใช้พฤติกรรมทางวาจาอย่างมากและแสดงเหตุผลน้อย ใช้อำนาจทั้งทางวาจาและท่าทาง จากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวอาจส่งผลต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

การส่งเสริมสุขภาพครอบครัวและบุคคลวัยรุ่นให้มีพัฒนาการที่เติบโตตามวัย ต้องส่งเสริมทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการสร้างเสริมพัฒนาการวัยรุ่น โดยเฉพาะการส่งเสริมสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัวระหว่างพ่อ-แม่และลูก การเรียนรู้ทักษะชีวิตและการปรับตัวอยู่ในสังคมที่เน้นการส่งเสริมด้านความคิด ทักษะการตัดสินใจ ความสามารถด้านการใช้ภาษา และการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะเป็นพื้นฐานให้วัยรุ่นมีพัฒนาการได้อย่างปกติ (พูนสุข ช่วยทอง, 2548) สำหรับครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น พ่อและแม่ต้องมีการปรับบทบาทและวิธีการเลี้ยงดู ในขณะที่บุตรเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ โดยมีพัฒนาการเริ่มจากด้านร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เช่น น้ำหนักและส่วนสูงที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รับประทานอาหารได้มากขึ้น ต่อมฮอร์โมนเพศในร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้มีลักษณะทางเพศที่เด่นชัด เด็กหญิงเริ่มมีเต้านม สะโพกผายออกและมีประจำเดือน ส่วนเด็กชายการเปลี่ยนแปลงของเสียง เริ่มมีหนวดเคราและสิวขึ้น นอกจากนี้พัฒนาการมีความแตกต่างกันในแต่ละคนเพศหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชาย ด้านจิตใจสนใจเรื่องของตัวเองอย่างมาก มักจะคิดและทำอะไรด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ด้านอารมณ์มีความรู้สึกสับสน ความเครียดและกังวลสูงกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และการคบเพื่อนเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญ จากข้อมูลประชากรทั้งหมดในปี 2555 พบว่า ประชากรที่มีช่วงอายุ 10-14 ปี จำนวน 4,315,006 คน และช่วงอายุ 15-19 ปี จำนวน 4,940,488 คน (สำนักระบาดวิทยา, 2556) และจังหวัดลำปางมีประชากรที่มีช่วงอายุ 10-14 ปี จำนวน 39,584 คนและช่วงอายุ 15-19 ปี จำนวน 52,992 คน จะเห็นได้ว่าประชากรวัยรุ่นในจังหวัดลำปาง มีประมาณ 4.5% ของประชากรทั้งหมด

การสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น ควรส่งเสริมการสื่อสารในครอบครัวให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสื่อสารแบบสองทาง (พูนสุข ช่วยทอง, 2548) ความเข้าใจรูปแบบการสนทนาในครอบครัว รวมถึงทัศนคติและการแสดงออกของวัยรุ่น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในพฤติกรรมกรคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศในวัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการสำรวจรูปแบบการสนทนาในครอบครัว รวมถึงทัศนคติและการแสดงออกของวัยรุ่น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพในวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสนทนาในครอบครัว ทักษะคิดและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง การคำนวณขนาดตัวอย่างใช้หลักการคำนวณตามสูตร Taro Yamane กำหนด power ที่.80 effect size.20 และค่า $\alpha = .05$ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 300 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ

- 1) กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง
- 2) สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้
- 3) ยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามในลักษณะที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบเอง (Self-administered Questionnaires) ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามเกี่ยวกับ 2) การสนทนาในการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ 3) ทักษะคิด และ 4) การแสดงออกของวัยรุ่นที่มีต่อการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ รวม 50 ข้อ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยวิธีค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอโครงร่างวิจัยต่อกรรมการวิจัยและกรรมการจริยธรรมเพื่อการวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง
2. หลังการอนุมัติ ผู้วิจัยทำหนังสือถึงสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์การเก็บข้อมูลโดยแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และอธิบายขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยสมัครใจ
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่ กันยายน 2556 ถึง ตุลาคม 2556
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและเตรียมข้อมูลเพื่อให้พร้อมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอสรุปผลงานการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวค้ำึงถึงความยินยอมของกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัย โดยผู้ร่วมวิจัยสามารถที่จะยกเลิกการเข้าร่วมในการวิจัยได้ตลอดเวลา
2. ไม่เปิดเผยความลับส่วนบุคคลของผู้ร่วมวิจัย
3. เมื่อยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้ร่วมวิจัยให้การยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย จำนวน ร้อยละ เปอร์เซนต์ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 14 ปี (sd=1.08) และมีช่วงอายุระหว่าง 9-16 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (61.8%) ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (39.5%) มัธยมศึกษาปีที่ 2 (32.0%) และมัธยมศึกษาปีที่ 1 (27.5%) ตามลำดับ ผู้ปกครองมีอาชีพหลัก ได้แก่ รับจ้าง (36.9%) และรับราชการ (23.5%) ตามลำดับ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมือง (67.3%) ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรี (23.2%) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (19.3%) ประถมศึกษาตอนปลาย (17.0%) และมัธยมศึกษาตอนต้นหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (12.4%) ตามลำดับ

ตารางที่1 การบอกกล่าวเรื่องการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

ข้อ	สิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองบอกท่าน	ใช่	ไม่ใช่
1	ผู้ปกครองบอกไม่ให้คบเพื่อนเลย	2 (0.7%)	304 (99.3%)
2	ผู้ปกครองบอกให้คบเพื่อนได้แต่ห้ามคบเป็นแฟน	141(46.1%)	165 (53.9%)
3	ผู้ปกครองบอกให้มีแฟนได้แต่ให้อยู่ในขอบเขต	188(61.4%)	118 (38.6%)
4	ผู้ปกครองบอกไม่อนุญาตให้ไปทำการบ้านที่บ้านเพื่อน	37(12.1%)	269 (87.9%)
5	ผู้ปกครองบอกถ้าจะทำงานกลุ่มจะต้องมาทำที่บ้านเท่านั้น	21(6.9%)	285 (93.1%)
6	ผู้ปกครองบอกถ้าจะไปบ้านเพื่อน พ่อแม่ต้องไปส่งให้ถึงบ้าน	136(44.4%)	170 (55.6%)
7	ผู้ปกครองบอกถ้าจะไปบ้านเพื่อน พ่อแม่จะอยู่เฝ้า	13(4.2%)	293 (95.8%)
8	ผู้ปกครองบอกให้เรียนหนังสืออย่างเดียว ห้ามคิดเรื่องการมีแฟน	149(48.7%)	157 (51.3%)
9	ผู้ปกครองบอกไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล	126(41.2%)	179 (58.5%)
10	ผู้ปกครองบอกพ่อแม่จะไม่ดูแลรับผิดชอบถ้ามีแฟน	61(19.9%)	245 (80.1%)
11	ผู้ปกครองบอกตามใจท่านเกี่ยวกับการคบเพื่อน/การมีแฟน	147(48.0%)	159 (52.0%)
12	ผู้ปกครองบอกไม่ได้พูดถึงการคบเพื่อนและการมีแฟนกับท่านเลย	63(20.6%)	243 (79.4%)
13	ผู้ปกครองบอกท่านตรงๆว่าอะไรทำได้และอะไรทำไม่ได้	250(81.7%)	56 (18.3%)
14	ผู้ปกครองบอกให้ท่านตั้งใจเรียนไม่ให้คิดเรื่องแฟน	197(64.4%)	109 (35.6%)
15	ผู้ปกครองสอนท่านแบบอ้อมๆ	139(45.4%)	166 (54.2%)
16	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ไม่ดีจากในละคร/ภาพยนตร์/โทรทัศน์ให้ฟัง	221(72.2%)	85 (27.8%)
17	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ดีจากในละคร/ภาพยนตร์/โทรทัศน์ให้ฟัง	261(85.3%)	45 (14.7%)
18	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ไม่ดีจากเพื่อนบ้านให้ฟัง	184(60.1%)	122 (39.9%)
19	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ดีจากเพื่อนบ้านให้ฟัง	258(84.3%)	48 (15.7%)
20	ผู้ปกครองหาหนังสือเกี่ยวกับการคบเพื่อนให้ท่านอ่าน	62 (20.3%)	244 (79.7%)
21	ผู้ปกครองแสดงท่าทีโกรธหากรู้ว่าท่านมีแฟน	73 (23.9%)	233 (76.1%)

การสนทนาระหว่างบุตรวัยรุ่นและผู้ปกครองในการศึกษาคั้งนี้ (ตาราง 1) พบว่า ผู้ปกครองจะตามใจบุตรวัยรุ่นในการคบเพื่อน (99.3%) พุดถึงการคบเพื่อนต่างเพศ (79.4%) การอนุญาตให้ไปทำงานบ้านเพื่อน (87.9%) นอกจากนี้ผู้ปกครองบอกกล่าวกับบุตรวัยรุ่นตรงๆอะไรทำได้และอะไรทำไม่ได้ (81.7%) รวมทั้งยกตัวอย่างที่ไม่มีและไม่ดีจากละคร ภาพยนตร์ โทรทัศน์และเพื่อนบ้านให้บุตรวัยรุ่นฟัง (72.2%, 85.3%, 60.1%, และ 84.3% ตามลำดับ) สำหรับการสนทนาที่กลุ่มตัวอย่างตอบไปในสองทิศทางคือทั้งใช่และไม่ใช่เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการอนุญาตมีแฟนและการสอนบุตรเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศเป็นการสอบแบบอ้อมๆ (45.4%) รวมทั้งการอนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล (58.5%) ส่วนเรื่องการหาหนังสือเกี่ยวกับการคบเพื่อนให้อ่าน (20.3%) และจะไม่แสดงท่าทีโกรธหากรู้ว่าท่านมีแฟน (23.9%)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบอกกล่าวของผู้ปกครอง

ข้อ	ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบอกกล่าวของผู้ปกครอง เรื่องการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นเห็น ด้วย
1	ท่านเห็นด้วยกับ “การบอกไม่ให้คบเพื่อนเลย”	4(1.3%)	15(4.9%)	286(93.8%)
2	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ให้คบเพื่อนได้แต่ห้ามคบเป็นแฟน”	31(10.1%)	137(44.8%)	138(45.1%)
3	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ให้มีแฟนได้แต่ให้อยู่ในขอบเขต”	119(38.9%)	144(47.1%)	43(14.1%)
4	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ไม่อนุญาตให้ไปทำการบ้านที่บ้านเพื่อน”	8(2.6%)	41(13.4%)	256(83.7%)
5	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ถ้าจะทำงานกลุ่มจะต้องมาที่บ้านเท่านั้น”	8(2.6%)	37(12.1%)	261(85.3%)
6	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ถ้าจะไปบ้านเพื่อนพ่อแม่ต้องไปส่งให้ถึงบ้าน”	50(16.3%)	121(39.5%)	134(43.8%)
7	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ถ้าจะไปบ้านเพื่อนพ่อแม่จะอยู่เฝ้า”	7(2.3%)	38(12.4%)	260(85.0%)
8	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ให้เรียนหนังสืออย่างเดียวห้ามคิดเรื่องกัมมีแฟน”	35(11.4%)	126(41.2%)	145(47.4%)
9	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล”	42(13.7%)	98(32.0%)	166(54.2%)
10	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “พ่อแม่จะไม่ดูแลถ้ามีแฟน”	19(6.2%)	57(18.6%)	230(75.2%)
11	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ตามใจท่านเกี่ยวกับการคบเพื่อน/การมีแฟน”	72(23.5%)	141(46.1%)	93(30.4%)

ส่วนความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับการบอกกล่าวเรื่องการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศของผู้ปกครอง (ตาราง 2) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการคบเพื่อนต่างเพศแต่ไม่ให้คบเป็นแฟน (54.9%) ถ้ามีแฟนต้องอยู่ในขอบเขตที่ผู้ปกครองกำหนดไว้ (86.0%) การเห็นด้วยกับการตามใจให้คบเพื่อน/การมีแฟน (69.6%) และการขออนุญาตไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล (54.2%) การให้เรียนหนังสืออย่างเดียว (52.6%) สำหรับการคิดเห็นไม่ตรงกัน ได้แก่ การเลือกคบเพื่อน (93.8%) การใช้เวลาร่วมกันในการทำรายงานโดยไม่เห็นด้วยกับการไม่อนุญาตให้ไปทำงานบ้านเพื่อน (83.7%) และที่บ้านตนเองเท่านั้น (85.3%) รวมทั้งไม่เห็นด้วยกับการที่พ่อแม่ต้องเฝ้า (85.0%) การปฏิบัติตัวของวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ (ตาราง 3) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการคบเพื่อนต่างเพศแต่ไม่ได้คบเป็นแฟน (68.0%) บางส่วนมีแฟนแต่อยู่ในขอบเขต (65.7%) ส่วนใหญ่ไปทำรายงานกลุ่มบ้านเพื่อน (82.4%) และบางส่วนเวลาไปทำรายงานบ้านเพื่อนพ่อแม่จะไปส่ง (51.3%) รวมทั้งร้อยละ 53.9 ที่ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล

ตารางที่ 3 การแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ

ข้อ	การแสดงออกของท่านเรื่องการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ท่านไม่คบเพื่อนเลย	9(2.9%)	297(97.1%)
2	ท่านคบเพื่อนแต่ไม่ได้คบเป็นแฟน	208(68.0%)	98(32.0%)
3	ท่านมีแฟนแต่อยู่ในขอบเขต	201(65.7%)	105(34.3%)
4	ท่านไปทำงานกลุ่ม/การบ้านที่บ้านเพื่อน	252(82.4%)	54(17.6%)
5	ท่านทำงานกลุ่ม/การบ้านที่บ้านของตนเองเท่านั้น	80(26.1%)	226(73.9%)
6	ถ้าท่านไปบ้านเพื่อนพ่อแม่ต้องไปส่งให้ถึงบ้าน	157(51.3%)	149(48.7%)
7	ถ้าท่านไปบ้านเพื่อนพ่อแม่จะอยู่เฝ้า	19(6.2%)	287(93.8%)
8	ท่านเรียนหนังสืออย่างเดียวไม่คิดเรื่องการมีแฟน	148(48.4%)	158(51.6%)
9	ท่านไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล	165(53.9%)	141(46.1%)

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาการสนทนาในครอบครัว ทักษะคิดและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ ผลการวิจัย พบว่าการสนทนาเกี่ยวกับการคบเพื่อนและการดูแลตนเองในขณะที่เป็นวัยรุ่น พ่อแม่จะพูดกับบุตรวัยรุ่นจริงๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างจากในละคร/ภาพยนตร์ แต่สำหรับการคบเพื่อนต่างเพศเป็นแฟนเป็นเรื่องที่บางส่วนของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างสนทนากับบุตรวัยรุ่น ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาระบุว่า การสนทนาเรื่องเพศกับบุตรในสังคมไทยจะขึ้นอยู่กับรูปแบบการเลี้ยงดูบุตร โดยการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างแม่กับบุตรสาวมากกว่าการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบรักตามใจ (อาภาพร เฝ้าวัฒนา, 2551) และการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ จะพบบุตรมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (นภัสชญา โพประยูร, 2014) นอกจากนี้ Chaweewan Sridawruang (2011) พบว่า พ่อแม่มีความยุ่งยากในการสนทนาเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่นและพ่อแม่จะสนทนากับบุตรสาววัยรุ่น เรื่องการไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวบ้านเพื่อนชาย ส่วนเรื่องการสนทนาที่พูดคุยกันเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและการออกเดท

ความคิดเห็นของบุตรวัยรุ่นต่อการบอกกล่าวของผู้ปกครองเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ พบว่า บุตรวัยรุ่นเห็นด้วยกับคำบอกกล่าวที่ว่า *สามารถมีเพื่อนต่างเพศได้แต่ไม่ให้เป็นแฟน หรือ ถ้ามีแฟนก็ให้อยู่ในขอบเขต* ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาในประเทศจีนที่ว่า การสื่อสารแบบตรงไปตรงมาและชัดเจนเกี่ยวกับเพศสามารถทำนายทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเพื่อนวัยรุ่น (Zhengyan, Dongyan, & Li, 2007) สำหรับความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นและการปฏิบัติคล้ายกันในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศและการมีเพื่อนต่างเพศได้ ถ้าจะคบเพื่อนต่างเพศสามารถทำได้แต่อยู่ในขอบเขต ความสอดคล้องดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากพ่อแม่สนทนากับบุตรเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ น่าจะมีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตัวของบุตรวัยรุ่นและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ปลอดภัยและการมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพทางเพศ (Oros, 2012)

ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย

การส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจและสังคมในบุคคลวัยรุ่น ควรเสริมสร้างทักษะในการสื่อสารสำหรับพ่อแม่ ซึ่ง จะช่วยให้เกิดความรู้สึกสะตวกใจที่จะสนทนาก่อนเกี่ยวกับการมีแฟนรวมถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยให้กับ บุตรวัยรุ่น อาจใช้การยกตัวอย่างที่เกิดขึ้นเป็นกรณีศึกษา

การบริการ

บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในบุคคลกลุ่มวัยรุ่น ควรส่งเสริมให้พยาบาลเน้นการ พัฒนาทักษะของแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในการสื่อสารเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศและการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีและ การปฏิบัติเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

การวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศในวัยรุ่น ควรนำระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการศึกษาให้ มากขึ้น เพื่อใช้อธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับความรู้สึก นึกคิด รวมทั้งการปฏิบัติตนในวัยรุ่น ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาและทดลองรูปแบบจำลองการสนทนาในครอบครัว เกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

บรรณานุกรม

1. นภัชญา โพประยูร, พัชราภรณ์ เกษะประกร, และมัลลิกา ผลอนันต์. (2557). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 6 (1), 235-249.
2. ศิริกุล อิศรานุรักษ์, ปราณีย์ สุทธิสุนทร. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 5(1), 105-118.
3. ศิริพร ปกป้อง, สาวิตรี ทยานศิลป์, และสาลิณี จันทร์เจริญ. (2553). รายงานผลการวิจัยดัชนีครอบครัวสุภาพระ 2553. นครปฐม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
4. อภาพร เผ่าวัฒนา. (2551). ความแตกต่างของรูปแบบการเลี้ยงดูต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว อานาจารต่อการรองในสัมพันธ์ภาพทางเพศ ความนึกคิดที่ใช้ในสัมพันธ์ภาพ การรับรู้สมรรถนะทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่อาศัยในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสภาการพยาบาล*, 23(4), 56-71.
5. อัมพร เบญจพลพิทักษ์. (2546). ความรู้สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นสำหรับผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสุขภาพจิต.นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต.
6. Sridawruang, C. (2011). The Involvement of Thai Parents in the sex Education of their Teenage Children: a Mixed Methods Study. Unpublished doctoral thesis, University of East Anglia.
7. Rhucharoenpornpanich, O., Chamrathirong, A., Fongkaew. W., et al. (2013). Parent-Teen communication about sex in urban Thai families. *Journal of Health Communication: International Perspectives*. 17(4), 380-396.
8. Zhengyan, W., Dongyan, Z., & Li, L. (2007). The influence of parent-teen communication about sex on adolescents' sexual attitude and behavior: parent-teen attachment style as a moderator. *Acta Psychologica Sinica*. 39(6), 1063-1073.
9. Oros, L.A. (2012). The Relationship between Teens' Communication with their Parents, Faith and Religious Practices, Parental Involvement and their Sexual Behavior and Attitudes. Unpublished doctoral dissertation, Seton Hall University.